

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Pakt štirih velesil še ni podpisan

Parafiran je bil le osnutek pakta — Potrebna so še pogačanja za podpis pakta in nato ratifikacija — Francija pakta ne bo podpisala, če ne upošteva vseh njenih zahtev

Dasi živimo v skrajno razgibani dobi in so naši živci že tako otopeli, da se nimur ne čudimo več, je uplivala včerajšnja vest o sklenitvi pakta štirih velesil v Rimu na nas vendar kakor največja senzacijska bomba. Vedeli smo sicer, da se v Rimu za zaprtimi vrati še nadalje pogajajo o sklenitvi sporazuma med velesilami, zlasti med Francijo in Italijo, vedeli smo tudi, da se hoče doseči ta sporazum za vsako ceno, nikakor pa nismo ne verjeli ne pričakovali, da bo sklenjen že tako kmalu in prav v obliki, kakor nam jo je razkril takozvani Mussolinjev načrt! Bili smo namreč trdno prepričani, da se Francija kljub popustilivi politiki Paula-Boncourja, Daladierja in italo-fila de Jovenela ne bo vdala tako zlepa in se bo branila direktorija štirih tudi tedaj, če bi se sprejeli vsi njeni spremenjevalni predlogi. Da smo se pri tem zmotili je le dokaz, da smo podcenjevali silni pritisk Washingtona in Londona na Pariz. Temu koncentričnemu pritisku, podkrepljevanemu še iz Rima in Berlina, tudi močna Francija ni mogla odoliti.

Zakaj je bil parafiran včeraj v Rimu sporazum o ustanovitvi direktorija štirih velesil Francije, Anglije, Italije in Nemčije, nam postane jasno takoj, čim spravimo s to senzacijsko največje vrste v zvezo Rooseveltovo poslanico, ki je bila sprejeta v Londonu, Berlinu in Rimu brez vsake rezerve ter Hitlerjevo deklaracijo od pretekle srede. Pritisk na Francijo je bil skrbno pripravljen: če se ne vda, bo pred svetom ona odgovorna za neuspeh razorožitvene in svetovne gospodarske konference. Take odgovornosti, četudi netočne, ni mogla prevzeti. Kljub temu, bi se pa silno motili, če bi mislili, da pomeni za Francijo rimski pakt poraz. Nasprotno, francoska diplomacija je zmagala tudi v tej navidezni uklopnitvi. Zmagala je s tem, da je pakt štirih v obliki, v kateri je bil sestavljen, osnovan na temeljih njenih korektur, ki so prvotne namene osnutka do dna spremenile. Kapitularirati je morala torej le glede principa, zmagala pa je glede bistva.

Kljub temu pa je načrt pakta štirih tako velike važnosti, da popolnoma spreminja dosednji položaj mednarodne politike, zlasti evropske, in ustvarja novo situacijo. Načelo, da se po ustavitvi Društva narodov ne smejo sklepati posebne zveze, ki bi v celoti ali vsaj deloma prevzemale agende te institucije, je prvič prekršeno. Z njim je prekršena tudi enakopravnost držav. Na drugi strani pa je s tem zasiguran vsaj postopen uspeh razorožitvene in svetovne gospodarske konference, in kar je najvažnejše: preprečena je zaenkrat vsaka neposredna vojna nevarnost! Na obojestrano medsebojno obračunavanje, ki je te dni že viselo v zraku, sedaj ni mogoče misliti. Vsi problemi sporov se bodo reševali ne na bojnih poljanah, marveč pri zeleni mizi — in kakor kaže Rim — večinoma za zaprtimi vrati. Kakor vse človeško, ima pa tudi rimski pakt v sebi kalil resnih nevarnosti, ki bi ga lahko zrušile kljub 10letni veljavnosti. Med njimi je najnevarnejši pasus o »reviziji mirovniških pogodb«, dasi »v okviru Društva narodov«. Če se ga bodo Italijanci in Nemci v direktoriju preveč posluževali, bo nastal nov položaj »dišanja po vojni«, kajti Francija tudi v direktoriju štirih ne bo nehala biti neomajna za-veznica male antante in Poljske!

Za nas in Poljsko se posledice rimskega pakta štirih še ne dajo presoditi do dna. Gotovo je le to, da je Francija odbila v paktu vse, karkoli bi bilo kakorkoli naperjeno proti mali antanti in Poljski in kar bi kakorkoli ogražalo te države. Težko pa je verjeti, da bosta mala antanta in Poljska sprejeli princip, da ne sodelujeta v direktoriju. Na pravo stališče moramo torej počakati do časa, ko dobimo uradno tolmachenje! Iz dejstva pakta pa izhajata sedaj dve popolnoma nasprotni možnosti: 1. da bo direktorij štirih zares pomiril Evropo in rešil vsa porajajoča se vprašanja, ali pa bo 2. služil Nemčiji in Italiji v to, da pridobita časa za zadostno pripravo in ob koncu za sunek proti Franciji in njenim zaveznikom. Če se zgodi prvo, bo rimski pakt blagoslov, če se zgodi drugo, bo preklestvo in največja podlost, kar jih pozna svetovna zgodovina.

Po današnjih vesteh pa parafiranje pakta še ne pomeni tudi definitivnega sprejetja. Parafiran je bil le osnutek in sedaj bo trajalo najbrže še nekaj časa preden bo definitivno odobren in potem ratificiran.

PARIZ, 23. maja. Prva rimska poročila, da je bil pakt štirih velesil že nerfektuiran, so se izkazala kot nekoliko preuranjena. Res pa je, da so se zaključila pogajanja z redakcijo končnega predloga, glede katerega se bodo sedaj pogajale med seboj vse štiri zainteresirane vlade. Načrt pakta štirih je bil predložen danes francoski in angleški vladi. Istočasno pa sta ga prešla tudi oba zunanja ministra sir John Simon in Paul-Boncour, ki se mudita trenutno v Ženevi. Po rimskih informacijah se bodo vodila zadevna pogajanja istočasno med zunanjima ministroma Francije in Anglije ter diplomatskima zastopnikoma Nemčije in Italije v Ženevi in med državnimi pisarnami po diplomatski poti, da bi se tako dosegla čim prejšnja izdelava oziroma podpis pakta. V Rimu so z ozirom na dejstvo, da je Nemčija glede varnostnih garancij v mnogočem popustila, trdno prepričani, da se bodo velesile na vsak način sporazumele. Pakt bo parafiran v Ženevi, podpisan pa bo na posebno svečan na čin v Rimu. Po informacijah iz Berlina bo prispel nemški državni kancelar Hitler osebno v Rim, kjer bo na bliskovito nedeljo z zastopniki ostalih treh velesil podpisal v imenu Nemčije važni pakt štirih.

ŽENEVA, 23. maja. Ko je odhajal Paul-Boncour s seje sveta Društva narodov, se je izrazil o novici iz Rima, da je bil podpisan nov pakt štirih velesil, naslednje: »Res se vodi diplomatska pogajanja, ki so na prav dobri poti in napredujejo v smislu načel, na katerih je bil osnovan memorandum francoske vlade. Vendar pa še ni nič definitivnega in tudi ne more biti, temveč bo to šele tedaj, kadar bodo podale zadevni sklep tudi vse zainteresirane vlade«.

LONDON, 23. maja. Angleški uradni krogi so bili informirani, da je bilo besedilo pakta četvorice poslano iz Rima poslanikoma Francije in Anglije v Ženevi. Tudi Göring je sporočil ta dokument nemški vladi v Berlin. Sedaj sta na vrsti francoska in angleška vlada, da zavzameta svoje stališče.

Če sta zunanja ministra sir John Simon in Paul-Boncour mnenja, da obe državi lahko pristane na pakt, bo pakt tudi že takoj parafiran v Ženevi.

PARIZ, 23. maja. Francoski tisk je napram vsem dosedanjim vestem precej nezaupljiv. »Petit Journal« meni, da v Rimu niso bili sprejeti vsi pogoji, ki jih je bil za sprejem pakta zahteval Daladier, v »Journalu« pa izraža St. Bryce upravičen sum, da bi bila odstranena s sprejemom tega pakta nevarnost izolacije Francije na razorožitveni konferenci v Ženevi. Anglija, Italija in Nemčija delajo vneto na tem, da bi Francija sama oslabila svoj obrambni položaj in moč. V to past pa se prav gotovo ne bo ujela nobena francoska vlada.

PARIZ, 23. maja. »Petit Journal« pravi, da je postavil Daladier popolnoma določne pogoje za sklenitev pakta štirih velesil, da bi prišla tako vidno do izraza zaščita interesov malih držav. Več kakor verjetno je, da se francosko stališče v tem pogledu ni prav nič spremenilo. Ni pa znano, koliko je pakt štirih upošteval ome-

njene Daladierjeve rezerve. Mussolini je baže v načrtu pakta revidiral nekatere prvotne določbe in jih skrbno popravil, tako, da se ne žalijo interesi nikogar. Nihče v Rimu niti izven njega ni posvečen v to nainovejšo besedilo pakta in se ne ve, v kakšni meri je Mussolini upošteval Daladierjeve zahteve, angleške očitke in Rooseveltovo mnenje.

PARIZ, 23. maja. Rimski politični krogi zatrjujejo prav določno, da je bil od prvotnega besedila Mussolinijevega načrta sprejet samo člen, ki določa iztek pogodbe po 10 letih. Glede vprašanja revizije mirovniških pogodb je bilo slej ko prej ohranjeno načelo, da je mogoča revizija mirovniških pogodb le v okviru pakta Društva narodov, sklicajoč se pri tem posebno na člen 16. omenjenega pakta. Francoski vladni krogi so trdno odločeni, da odrečejo svoj podpis pod paktom štirih, če ne bo v besedilu odstranjeno vse, kar bi moglo spominjati na nasilno spremembo statusa quo v Evropi.

WASHINGTON, 23. maja. Državni tajnik Hull je dal zastopnikom tiska izjavo, v kateri izraža zadovoljstvo vlade Združenih držav nad sklenitvijo pakta štirih velesil, ker je prišla razorožitvena konferenca tako v mnogo znosljivejšo atmosfero. Ker sta podali Amerika in Anglija varnostno jamstvo, se Francija ne bo mogla več izgovarjati in se bo morala razorožiti.

Pred japonsko okupacijo Pekinga

JAPONSKE ČETE BODO NAJBRŽE ŠE DANES VKORAKALE V KITAJSKO PRESTOLNICO. PROTI VPADU ŠE NI NIHČE PROTESTIRAL PRI DRUŠTVU NARODOV.

PEKING, 23. maja. S kitajske strani se dementirajo vesti o kitajsko-japonskih pogajanjih za sklenitev premirja in se naglašja, da je pomirjenje med Kitajsko in Japonsko absolutno nemogoče. Pač pa je dejstvo, da Kitajci z vso naglico izpraznjujejo Peking. Japonci so sicer mesto obkolili z vseh strani, vendar je ostala še prosta in odprta pot proti jugu. Po tej poti se sedaj umika kitajska vojska, ki je popolnoma zlomljena. Med vojaštvo se mešajo dolge karavane civilnega prebivalstva, ki beži v paničnem strahu.

TOKIO, 23. maja. Po brzogovornih poročilih, ki jih je prejelo japonsko vojno ministrstvo z boljšča, stoje japonske čete le še 2 milj od Pekinga. Kakor izgleda, bodo japonske čete

prav gotovo še danes vkorakale v mesto. Krogi japonskega vojnega ministrstva izjavljajo, da še vedno računajo z možnostjo, da japonskim četam ne bo treba zasesti Pekinga.

LONDON, 23. maja. Iz Tokija se potrjuje vest, da je bil v Tientsinu ubit mestni poveljnik general Suangčing. Ubili so ga kitajski nacionalisti, ker so sumili, da je bil v zvezi z Japonci.

LONDON, 23. maja. Labouristični poslanski klub je zahteval včeraj od vlade naslednje pojasnilo: »Ali so zasledile japonske čete del kitajskega ozemlja, ne da bi proti temu protestirala vsaj ena velesila ali država, v čia njena pri Društvu narodov?« Macdonald je na to vprašanje odgovoril: »Prav gotovo vem, da ni nobena!«

Amerika sprejela angleški predlog

ŽENEVA, 23. maja. Na včerajšnji seji glavnega odbora razorožitvene konference je izjavil ameriški delegat Norman Davis: »Mi pristajamo z vsem srcem na angleški predlog kot na etapo, ki vodi k sigurnemu končnemu cilju. Pripravili smo, da se z ostalimi državami, čim bi bil mir ogrožen, posvetujemo in preprečimo pričetek vsake vojne.«

LONDON, 23. maja. O včerajšnji seji razorožitvene konference, na kateri je podal Norman Davis ameriško stališče, pišejo »Times«, da je bil to zgodovinski dan v Ženevi. Dosežen je bil velik uspeh. Zmaga ideje o razorožitvi je postala očitna. »Daily Telegraph« opozarja na težave, ki jih izziva nepopustljivost Francije. »Daily Express« pa je drugačnega mnenja in pravi, da je verjetno, da se bo v Ženevi še nadalje mlatila le prazna slama. V Ženevi gre sedaj le za to, kako bi drug od drugega kaj profitiral.

V SPOMIN DAVORINU TERSTENJAKU

KOSTAJNICA, 23. maja. Učiteljsko kostajniškega okraja je sklenilo na svojem zborovanju, da bo postavilo znanemu pedagogu, kulturnemu delavcu in pisatelju Davorinu Terstenjaku, ki je služboval dolgo časa na tukajšnji šoli, spominsko ploščo v planinski koči na »Dedu«.

NEMŠKA POMOŽNA POLICIJA SE NE ŠTEJE MED EFEKTIVE.

ŽENEVA, 23. maja. Odbor za vojaške efective na razorožitveni konferenci je sprejel včeraj dopolne zelo važen sklep o nemški pomožni policiji. Italijanski delegat de Sorgan je zahteval, da se to vprašanje več ne razpravlja, ker je Hitler izjavil, da bo ta policija v najkrajšem času ukinjena.

HITLERJEVCI PRED GDANSKIM.

VARŠAVA, 23. maja. Po pisanju hitlerjevskih listov se bo zbralo v kraju Elbing na vzhodnopruski meji proti Gdanskemu 8000 uniformiranih članov Hitlerjevih napadalnih oddelkov. Tega dne bodo namreč v Gdanskem občinski volitve.

Dnevne vesti

Zaboljšanje obrtniškega stanu

Ustanovna seja Okrožnega odbora združenj. — Važna vprašanja in sklepi. — Zahteva po ustanovitvi državne obrtne šole v Mariboru. Sprejetje resolucije.

Včeraj se je v zadružnih prostorih sestala širša uprava Okrožnega odbora obrtnih združenj v Mariboru k svoji ustanovni seji. Seje se je udeležilo 17 članov uprave in 4 člani nadzorstva. Navzoči pa so bili tudi obrtno-zadružni nadzornik g. Založnik, predsednik obrtnega odseka ZTOI g. Rebek, tajnik ZTOI g. dr. Pretnar, zbornični svetnik g. Hohnjec in drugi. Ustanovni zbor je vodil g. Franjo Bureš, ki je po pozdravu v daljšem nagovoru naglasil zgodovinski pomen včerajšnjega dneva v organizaciji, od katere si obrtništvo mnogo obeta. Nato sta prisrčno pozdravila novo organizacijo gg. Rebek in Založnik, ki sta v daljših izjavah orisala naloge okrožnega odbora in poudarjala težavno in delikatno, pa zato tem važnejše delo med obrtništvo ob naši severni meji, kjer je rokodelstvo radi tuje konkurence najbolj prizadeto in je v največji meri potrebno tudi izdatne pomoči. Oba govornika sta razvila obširen program bodočega dela, ki naj bi rodilo zaželjene uspehe v korist našega obrtništva.

Seja se je pričela ob 8. uri in je trajala s kratkim presledkom do 5. ure popoldne. Pred pričetkom dnevnega reda je bil z velikim navdušenjem in odobravanjem sprejet predlog, da se pošlje vdanostno brzojavko našemu kralju, pozdravni brzojavki pa ministru trgovine in industrije ter banu dravske banovine.

Sledila so nato poročila posameznih referentov. Bila so vsa soglasna sprejeta. Brez spremembe je bil sprejet tudi predloženi proračun potrebščin za letošnje poslovno leto ter potrdila nastavitve pi-

sarniškega pomožnega osebja.

Po poročilih je odbor razpravljal o vseh aktualnih vprašanjih napredka našega obrtništva in o težavah, ki tarejo našega obrtnika. Na dnevnem redu je bilo vprašanje o obveznem mojstrskem zavarovanju, o šušmarstvu, o sestavi davčnih odborov, o eksistenčnem minimumu in o mojstrskih izpitih. Nadalje so zborovalci razpravljali o likvidaciji strokovnih združenj, o znižanju obrestne mere, o podeželskem šolskem pouku in o strokovnem pouku na obrtnih nadaljevalnih šolah. Navdušeno je bila sprejeta zahteva po ustanovitvi državne obrtne šole v Mariboru. Tudi so zborovalci razpravljali o tuznih carinah, o vajeških zborovanjih, o oddaji občinskih del, o združevanju rokodelcev v pridobitne zadruge, o likvidaciji Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in o prirejanju pomožniških in mojstrskih izobraževalnih tečajev.

K posameznim točkam dnevnega reda so bile sestavljene in sprejete resolucije, ki pa jih bomo objavili v prihodnjih številkah našega lista.

Ob zaključku je predsednik obrtnega odseka ZTOI g. Rebek pozval vse navzoče k složnosti, ki je v teh časih v obrtniških vrstah rešiteljica marsikateri težave. Pozval je navzoče na medsebojno zaupanje in na živahno neustrašno delo za skupne interese. Izrazil je posebno veselje, da je odbor s tako vzorno disciplino in složnostjo vodil važno razpravo, od katere si obeta naše obrtništvo nujnegaboljšanja svojega težavnega položaja.

Strahovit uboj prevžitkarja

Krvaava je kronika ptujske okolice, odkoder smo dobili danes dopoldne poročilo o novem groznem dogodku, ki se je pripetilo v bližini Sv. Urbana. Že pred leti sta kupila zakonca Josip in Marija Herič posestvo od posestnika Franca Petka, ki si je izgovoril prevžitek. Zanj leta pa je prevžitkar Petek radi starosti bolehal, in nista imela nova posestnika z njim pravega usmiljenja. Radi tega so nastali pri hiši prepiri. Tako so se sprli tudi včeraj popoldne in je v prepiru gospodinja pograbila železen drog in udarila starega prevžitkarja po glavi s tako silo, da se je zgrudil pri prici mrtve na tla. Orožniki so ubijalko odgnali v zapore ptujskega sodišča, truplo prevžitkarja Petka pa bo obducirano danes popoldne.

Napredovanja v učiteljski službi. V višjo položajno skupino so napredovali Bogomir Ferk pri Sv. Miklavžu, Leopold Faganelli v Studencih, Hornezija Dročeva v Jarenini, Marjeta Drašlova v Slivnici, Elvira Dolinarjeva v Velikih Dolencih, Ferdinand Vidmar pri Sv. Lenartu, Bogomir Klek v Majšperku, Ema Kosijeva v Mariboru, Ivan Megla pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji, Marija Paveškova v Račah, Gizela Poljičeva v Gornjih Slavečah, Roza Čerčkova v Marenberku in Rado Resman v Stopercih ter Ludvik Stumpf pri Sv. Antonu v Slov. goricah.

Smrt vzorne matere. Včeraj je preminila v mariborski splošni bolnišnici po kratki in mučni bolezn v najlepši življenjski dobi 36 let ga. Julka Ritonja, žena železniškega uradnika g. Mirka Ritonje v Poljčanah. Pokojnica je bila vzor slovenske matere, ki je vzgajala svoje štiri otroke v strogem narodnem duhu. Poleg skrbnega gospodinjstva je mnogo in marljivo delovala pri vseh narodnih in kulturnih društvih, zlasti pa pri Sokolu, ki jo bo težko pogrešati. Najtežje pogrešali jo pa bodo otroci in je njena smrt ne nadomestljiva izguba za žalujočega in hudo prizadetega moža. Pokojnico bodo položili k večnemu počitku jutri v sredo ob 16. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju. Bodi ji ohranjen časten spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v torek ob 20. uri predava g. dr. Burjan, lektor ljubljanske univerze o pomenu češčine za studij slovanskih jezikov.

Smrtna kosa. Pretekli petek so pokopali v Ljutomeru 76letnega posestnika Franca Dolamič s Kameščaka. Pokojnik je bil znana osebnost in je bil dolga leta dober pevec pri Čitalniškem pevskem zboru. Ko ga je leta 1923, zadela kap, ni več okrevail. Na zadnji poti ga je spremlilo lepo število njegovih znancev in prijateljev, ki ga bodo vsi ohranili v trajnem in častnem spominu. Istega dne je preminil v Ljutomeru g. Šimen Jagodič, tast odvetnika g. dr. Stanjka Dosegel je lepo starost 75 let.

Proslava štiridesetletnice III. deške osnovne šole. V včerajšnji številki »Večernika« je bila pomotoma imenovana II. deška osnovna šola. 40 letni jubilej praznuje III. deška osnovna šola na Ruški cesti. Ta priredi jutri popoldan ob 17. uri spevoigro »Potovanje po domovini«, na kar ponovno opozarjamo starše in prijatelje mladine.

Pravoslavna crkvena općina u Mariboru slavi jutri 24. tm. na praznik sv. Cirila in Metoda krstno slavo svoje kapele. Služba božja se prične ob 10. uri.

Seje Zveze mladih intelektualcev bodo odslej ob torkih ob 20. uri in prihodnja seja drevi ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice. Ker so seje radi bližajočega se kongresa važne, naj se jih članstvo zanesljivo udeležuje. — Na praznik Vnebohoda priredi Zveza izlet k Sv. Križu. Podrobnejše informacije daje pisarna. — Borza dela za intelektualne poklice pošlje vsak ponedeljek, sredo in soboto od 14. do 16. ure. — Jezikovni tečaj iz ruščine bo ob ponedeljkih (ob 18. uri), iz poljščine pa ob sredo (ob 18. uri). Vse podrobne informacije daje pisarna Zveze mladih intelektualcev.

Z Mariborskega otoka. Danes dopoldne je znašala temperatura vode v velikem bazenu 19 stopinj, v srednjem 19, v otroškem pa 20 stopinj. Na pesku je kazal toplomer 23 stopinj.

Za veliki javni nastop Sokola-matice v četrtek se bližajo priprave h koncu. Na prostoru ISSK Maribora je že montiran izredno močan in dober radio-zvočnik tvrdke Radio-Maribor, ki bo prenašal godbo. V to svrhu je zgrajen tudi poseben »studio«. Da se bo mogel nastop točno pričeti, se občinstvo naproša, da pride že pred 15.30. Dostop od Gospodarske ceste in Koroščeve ulice

Razpisana služba jurista. Mestno županstvo v Mariboru je razpisalo mesto drugega jurista, ki mu bodo poverjeni v prvi vrsti posli obrtnega referata. Pogoji za sprejem so: dovršena juridična fakulteta in upravno politični izpit. Prošnje s potrebnimi prilogi naj vložijo prosilci do 20. junija pri mestnem županstvu.

Gledališke abonente ter abonente na blok, ki so še vedno v zastanku s plačevanjem obrokov, dasi jih je gledališka uprava že nešteto krat opozarjala, prosimo, da vendar že poravnajo svoj dolg. — Uprava »Narodnega gledališča« v Mariboru.

Sprejem gojencev v inženjsko podčastniško šolo v Mariboru. Inženjska podčastniška šola v Mariboru bo sprejela 1. oktobra t. l. 80 kandidatov iz meščanstva za gojence. Prosilci dobe vsa podrobna navodila pri vojnih okrožjih in pri občinskih uradih.

Zgodovinsko društvo v Mariboru je priredilo v letošnji zimi 10 znanstvenih zgodovinskih večerov, na katerih so mariborski referenti pokazali, da je v Mariboru znanstveno delo živo, tako da ni bilo treba prositi za predavatelje od drugod. To je prvi zadevni primer v vsej mariborski preteklosti. V nadaljevanju svojega dela bo ZDM prirejalo v poletju zgodovinske in narodopisne izlete. Prvi se bo vršil v nedeljo dne 28. tm. na Črno (Ptujsko) goro, kjer si bodo izletniki ogledali tamošnje umetnine. Odhod iz Maribora z vlakom ob 12. uri, povratek zvečer. Radi preskrbe prostorov na vlaku prosi ZDM udeležence, da se osebno ali pismeno prijavijo do petka popoldne ali v študijski knjižnici ali v banovinskem arhivu ali pa v muzeju.

Mejaši! V nedeljo 28. t. m. vsi k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. To bodi letošnji prvi izlet na severno mejo! Pridružijo se nam: Jadranaši-pevci, strelske družine mariborskega okrožja, na čelu jim g. polkovnik Putnikovič in privatni nameščenci pod vodstvom predsednika g. Doležala. Vabimo pa na ta izlet tudi bližnje sokojske edinice, posebno iz Maribora in okolice, članstvo SPD v Mariboru in Dravski dolini ter vsa druga društva. Tako naj se pri Sv. Duhu manifestira v prijeteljski družbi nacionalna sila naše meje. K Sv. Duhu se pride od več strani, po daljših in krajših potih, kakor pač kdo hoče in zmore. Ob 10. uri pa naj že vsi izletniki pozdravijo to lepo planinsko točko na Kozjaku. Dr. Fran Irgolič.

Lepo je bilo v nedeljo pri Sv. Urbanu. Prav gotovo je hribeček Sv. Urbana najvabljivejša in tudi najbližja izletna postojanka, ki jo Mariborčani radi obiskujejo. Tako se je tudi včeraj zbralo pri Sv. Urbanu precejšnje število izletnikov iz Maribora, med katere pa so se pomešali tudi domačini. Na Joštovem gostilniškem vrtu je bilo tako živahno, kakor ob največjih praznikih. Za dobro razpoloženje vseh pa je skrbela mariborska godba »Lira«, ki je pod vodstvom g. Poliča nemorno igrala poskočne skladbe in vsele narodne pesmi. Pozno je že bilo, ko so se odpravljali izletniki proti domu, polni navdušenja za lepoto naše obmejne postojanke. Izlet k Sv. Urbanu je organizirala »Lira«, in so ji izletniki zelo hvaležni za prijetne urice in žele, da bi se zopet kaj kmalu tako pokazali, ko v nedeljo.

Najlepše preživite dan v mariborskem parku! Otvoritev restavracije in kavarne »Park« bo v sredo 24. maja.

Kino Union. Od danes dalje sportni film »Borba« z Evelyn Holt in svetovnim dirkačem Brauchitschem v glavni ulogi. Vratolomne avtomobilske dirkalne tekme. Izredno lepa ljubavna vsebina daje filmu vesel značaj, tako da zadovolji vsakega obiskovalca.

Grajski kino. Samo še danes in jutri »Havajska roža«. Od četrka dalje predvajamo največji in najlepši film »Pesem za tebe«. V glavni ulogi Jan Kiepura, Hörbinger, Jenny Jugo, Ralph Roberts, Wüst, Junkermann in Falkenstein. Najboljši pevec sveta, današnji Caruso, je danes Jan Kiepura. Da je ta film res krasen, dokazuje dejstvo, da si ga je v krajih, kjer je bil predvajal, ogledala publika po večkrat. Krasni naravni posnetki, dovršena godba in prekrasno petje.

SIRITE »VEČERNIK«

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Torek, 23. maja: Zaprtlo.

Sreda, 24. maja ob 20. uri: »Adieu Mimi«. Izven. V korist Združenja gledaliških igralcev.

Opereta v korist Združenja gledaliških igralcev bo v sredo, 24. t. m. Vprizorila se bo moderna opereta »Adieu Mimi«, ki jo odlikujejo vse lastnosti v resnici dobre operete: zabavna, do kraja zapletena vsebina ter lahka in temperamentna glasba. Pri letošnjih dveh vprizoritvah tega dela se je občinstvo izbornu zabavalo. Nastopi celokupni operetni in dramski ansambl. Ker gre čisti dobiček te predstave v korist stanovske organizacije igralcev, bo občinstvo jutri gotovo napolnilo gledališče do poslednjega kotička. Predstava bo seveda »izven«.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, šušljanju, bledici, obolevosti žlez, izpuščajih na koži, tvorih uravnava »Franz Josefova« voda izbornu toli važno delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneso »Franz Josefovo« vodo. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tudi v boljših časih je bila Kathreinerjeva Kneippova sladna kava v družini obljubljena pijača, toda le s pravim »Frankovim« dodatkom! Zdravniki pravijo: Vsaka skodelica Kathreinerja s »Frankom« je skodelica zdravja!

Tragična smrt. Preteklo soboto se je pripetila v nekem gozdu pri Poljčanah smrtna nesreča, ki si je izbrala za žrtev 24-letnega posestnikovega sina Janeza Ajdnika. Smrtno ponesrečen Ajdnik in njegov tovariš Strmšek sta šla omenjenega dne rano v gozd, kjer sta podirala drevje. Delo jima je šlo naglo izpod rok in ko sta podžagala neko bukev, se je ta nepričakovano podrla in pokopala pod seboj Ajdnika. Bukve mu je zdrobila prsni koš, zlomila roko in nogo, zmečkala pa mu je tudi glavo. Ajdnik je na mestu izdihnil. Tako je Ajdnikovo družino doletela že druga smrtna nesreča. Pred leti je povozil vlak njihovega mlajšega sina Jerneja, sedaj pa je izgubila še starejšega Janeza, ki ga bo zelo težko pogrešala.

Zagonetna smrt. V Pernicali pri Sv. Marjeti ob Pesnici je pretekli petek umrla pri porodu 30letna šivilja Marija Čehova. Nesrečno mater bi bili morali pokopati preteklo nedeljo, pa je oblaš pokop prepovedala in odredila obdukcijo, ker je bil podan sum, da je Čehova predčasno porodila po lastni volji, ali pa na zahtevo neke druge osebe. Njeno truplo bo obducirano danes popoldne.

Dve nezgodi. V Jablancah se je preteklo nedeljo hudo ponesrečil 11letni posestniški sin Martin Vuk. Pri sekanju drv mu je spodletela sekira in se mu zarila globoko v desno nogo. V Morju pri Framu pa se je pri sekanju ponesrečil 14-letni posestnikov sin Karl Krnc. Oba ponesrečenca se zdravita v mariborski bolnišnici.

Drobne policijske vesti. Včeraj popoldne je policija aretirala Leopolda M. radi potepuštva, Viktorja N., ker je brez dovoljenja prekorachil državno mejo. Alojzija S. radi beračenja in neko Kristino, ki je brez dovoljenja prodajala cvetice. Prijavljeni pa sta bili policiji Roza O. in Klara V., ker sta navajali otroke k beračenju in tatvin in neki Jernej D., ker je kolesaril po Tomšičevem drevoredu. Zabeleženi imajo nadalje dve nezgodi. Po stopnicah pod veliko kavarno je padla sinoči neka pijana ženska in se hudo potokla po glavi. Poklicani reševalci so jo prepeljali v bolnišnico. Pri Treh ribnikih pa je padel s kolesa neki Albert L., ki je obležal nezavesten na tleh. Reševalci so mu obvezali rane na glavi in ga spravili na dom na Koroško cesto.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 13.6 stopinj nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 12.6 stopinj nad ničlo; barometer je kazal pri 16.1 stopinjah 738.6, reduciran na ničlo pa 736.5; relativna vlaga 98; vreme je riho in oblačno. Vremenska napoved pravi, da se bo zopet pooblačilo in da bodo ponekod nevihte.

Gregorčičev večer v Malem Beogradu

Koncert pevskega društva »Ruše« v Sokolskem domu.

Stara in znana stvar je, da se po moči narodnega in kulturnega dela ne more primerjati z Rušami nobena druga vas na Slovenskem. Znova je pa to dokazal tudi »Gregorčičev večer«, katerega je priredilo v nedeljo v veliki dvorani Sokolskega doma tamkajšnje pevsko društvo »Ruše«. To društvo, ki je bilo ustanovljeno l. 1913. in bo letos v jeseni na slavnosten način proslavilo svojo dvajsetletnico, dočim bo slavilo »Bralno društvo« celo že 70letnico, je posvetilo svoj koncert goriškemu slavcu, našemu velikemu nacionalnemu pesniku Simonu Gregorčiču in zbralo v obsežni in krasni dvorani zelo veliko število poslušalcev brez razlike stanu in idejne pripadnosti. Videli smo tam g. župnika poleg g. narodnega poslanca Krejčiča ter tudi voditelja marksistov. To bi moglo služiti v vzgled vsej naši domovini!

Večer je otvoril mešani zbor z Prelovčevim »Pozdravom«, ki je nastopil na odru (prenešenem iz mariborskega Narodnega doma z zastorjem in vso kuliserijo), okrašenem s cvetjem in kipom Simona Gregorčiča, z veliko samozvestjo. Nato je pa pisatelj in glavni urednik g. Radivoj Rehar iz Maribora v kratkem govoru orisal pomen slavljenja in njegovega dela za naš narod. Govoril je o Gregorčiču kot o liriku, nacionalnem pesniku, epiku, preroku in človeku - značaju. Mala Velcerjeva je deklamirala pesem »Na potujčeni zemlji«. Pote mso se pa vrstili nastopi mešanega in moškega zbora z Aljažev »Domovi-

ni«, Ferjančičev »Tone solnce, tone«, Aljažev »Ujetega ptiča tožbo«, sopranskim solom »Pogled v nedolžno oko« g. Confidentijeve (bivše mariborske igralke, ki nas je z lepoto in izlikanostjo svojega glasu prijetno presenetila), Aljažev »Na dan«, »Naša zvezda« in »Soci«. Po odmoru so sledile še Aljažev »Zaostali ptič«, »Oj zbogom, ti planinski svet«, »Nazaj v planinski raj!« ki je bila zapeta najbolje med vsemi, »Ti osrečiti jo hoti« in Sicherlov »Slavček«. Večer sta zaključili deklamaciji pesmi »V pepelnici noči« in živa slika »Jugoslavija«, ki je bila lepo in globoko zamišljena aranžirana.

Tako je bli ta večer zares lepa proslava spomina Simona Gregorčiča in njegovega dela za naš narod. Rušani so znova pokazali, da so neomejni stražarji nacionalne zavesti in kulture našega severnega obmejnega ozemlja. Obenem so pa dali najhujšo zausnico piscu članka »Unser deutsches Marburg« v listu »Der Kampf«, ki trdi, da je bila mariborska okolica vedno nemška in da smo mi spreminili Spodnjo Štajersko v kulturnem oziru v razvalino. Dvajsetletni obstoj pevskega društva »Ruše«, sedemdesetletni obstoj »Bralnega društva« in kulturna moč te naše podpohorske vasi je pač zadosten dokaz lažnjivosti nemškega pamfletista. Kdaj je moglo nemštvo ne v kakšni spodnještajerski vasi, marveč v kakem trgu ali mestecu ustvariti kulturno silo, kakor so si jo ustvarile slovenske Ruše?

Letno gledališče v Rušah

Lani so presenetile naše Ruše z ureditvijo letnega gledališča v idealnem in romantičnem kotičku pod gozdom nad vasjo ter z zares nenavadno dobro upravitvijo »Divjega lovca«. Ta uspeh jih je tako vzpodbudil, da so sedaj zopet na delu za novo poletno sezono. Gledališki prostor so deloma še izpopolnili, deloma pa bodo te dni s pomočjo Sokola in občine, tako da bo še mikavnejši in prikladnejši kakor je bil lani. Ustanovitelj in režiser ruskega letnega gledališča, ljubljanski operni pevec g. Vekoslav Janko, je pa poskrbel tudi že za repertoar. Priredil je popolnoma na novo in za rusko letno gledališče »Rokovnjače« in »Revčka Andrejčka«. Uloge so igralcem-diletantom že razdeljene, da bodo pripravljene vsi temelji do časa, ko bo prišel sam med svoje Rušane in dogotovil premieri. Prva bo v drugi polovici meseca junija. Upriporili bodo »Rokovnjače«. Kdor še ne pozna ruskega letnega gledališča in bi bil rad presenečen, naj že sedaj misli na udeležbo pri otvoritvi!

Zborovanje učiteljstva iz slovenjebistriškega okraja

Kako močno je zainteresirano v slovenjebistriškem okrajnem društvu učiteljsko pri reševanju raznih perečih stanovskih zadev, je pokazalo polnoštevilno zasedeno sobotno zborovanje v Slovenski Bistrici. Po uvodnem pozdravu je predsednik Miloš Tajnik naj-

prej pojasnil sklepe zadnje odborove seje, ki se je vršila 11. t. m. v Poljčanah, kjer se je med drugim spremenil tudi prvotni načrt glede zborovanja v Studenicah pri Poljčanah, ki bo zdaj nepreklicno v četrtek 8. junija.

Sledilo je poročilo o predsedniškem zboru JUU, sekcije za dravsko banovino, pri čemer se je razvila živahna debata. Zlasti glede nedostojnega in netovariškega nastopanja napram sotovarišem in organizaciji sploh ter glede izrabljanja politične konjunktore, korporacij in tvojnih oseb v škodo ostalih članov in tovarišev. Živahno se je razpravljalo tudi o zadnjem razpisu učiteljskih mest ter je bila na račun protizakonitega postopka pri teh razpisih sestavljena in odposlana na merodajno mesto primerna resolucija.

Predlagalo se je dalje, naj se po usposobljenostnem izpitu učiteljstvu prizna stalnost. Predsednik je obrazložil velik gospodarski pomen naročanja vseh potrebščin potom UGP v Mariboru in je to pot zato toplo priporočal, češ: »Svoji k svojim!« Priporočal je v tem smislu tudi Celjsko učiteljsko gospodarsko kreditno zadrugo. Glede preosnove izdajanja rednih publikacij Mladinske Matice so je učiteljstvo soglasno izreklo za sedanjí sistem. — Odobrila sta se sprememba pravil in pravilnik častnega razsodišča. Ko je predsednik še omenil, da se bo predvajal v sredo 24. t. m. za šole kulturni film »V kraljestvu Zlatoroga« in se je določil spored za prihodnje slovensko in zadnje letošnje zborovanje v Studenicah pod zelenim Bočem, je bilo živahno zborovanje zaključeno.

gov, ki bodo organizirali revolucijo tudi v Mariboru. Kljub temu, da te vesti niso bile resnične in da je bilo mesto pred eventualno revolucijo zaščiten z bataljonom disciplinirane garnizije pehotnega polka št. 47, je vendar patriarhalni meščan gledal v bodočnost s tajinstvenim nezaupanjem, iz katerega pa ga je rešil še isti dan poziv mestnega magistrata, da meščani in uradniki po vzgledu narodnih straž na Dunaju in v Gradcu tudi v Mariboru ustanovijo novo mariborsko narodno stražo. Z vpisovanjem v narodno stražo so Mariborčani izvršili revolucijo, ki sicer v našem mestu ni imela drugih posledic, kakor da so redemptoristi v današnjem frančiškanskem samostanu zamenjali redovno obleko z obleko posvetnega duhovništva. Ker so bili redemptoristi v istem času opuščeni, so prestopili nekateri na razne župnije, administrator slovenske župnije Jožef Dornik pa je šel v pokoj, nakar je postal 19. marca upravitelj slovenske župnije Jožef Kostanjevec, ki je dotedaj bil pri mestni župniji.

Vsebinska mariborske revolucije je osta-

Sokolstvo Pokrajinski zlet v Ljubljani

Veljavnost vozni olajšav in njih uporaba.

Pred dnevi smo objavili razne odredbe glede vozni olajšav za zlet v Ljubljano. Dodatno k tem odredbam sporočamo telovadečemu članstvu in ostalim udeležencem zleta še naslednje spremembe:

Zletni odbor je pripravil železniške legitimacije za vse zletne dneve: za oba predzletna dneva, za medzletne tekme in glavne zletne dneve. Te legitimacije bo razpošiljal po naročilu sokolskih edinic. Vse legitimacije so tiskane v treh variantah.

Legitimacije za telovadeče članstvo, ki ima brezplačno vožnjo, se morajo izpolniti s točnim imenom telovadca oziroma telovadke in navesti izhodno železniško postajo. Društvo pa jih mora potrditi z žigom na levi spodnji strani, na desni spodnji strani pa mora legitimacijo podpisati posamezen telovadeč. Ta železniška legitimacija velja za brezplačno vožnjo v tretjem razredu potniških vlakov do Ljubljane in nazaj. Veljavna pa je le v zvezi s člansko sokolsko legitimacijo. Če telovadeč uporabi to legitimacijo za brzovlak ali višji razred, mora plačati četrtinsko vožnjo. Ker naraščaj in deca nima predpisanih sokolskih legitimacij, ki jih zahtevajo odredbe vozni olajšav, bo načelnštvo Zveze SKJ razposlalo ob enem z železniškimi legitimacijami posebne tiskovine, ki bodo veljale kot sokolske legitimacije.

Legitimacije za pripadnike Sokola za četrtinsko vožnjo veljajo za vse vlake in za vse razrede do Ljubljane in nazaj. Izpolnjene pa morajo biti prav tako, kakor legitimacije za brezplačno vožnjo. Veljajo le v zvezi s člansko legitimacijo. Lastnik legitimacije mora kupiti na izhodni postaji polovično vozovnico, ki velja opremljena z mokrim žigom tudi za povratek.

Železniške legitimacije za polovično vožnjo morajo biti izpolnjene z imenom lastnika in podpisane. Na izhodni postaji mora lastnik kupiti cel vozni listek, ki velja tudi za povratek.

Vse železniške legitimacije so veljavne za povratek le takrat, če bodo potrjene od zletnega odbora.

Legitimacije za prvi predzletni dan, to je za nastop dijaštva, veljajo za prihod od 2. do 5. junija, za povratek pa od 5. do 8. junija. Legitimacije za drugi predzletni dan, za nastop naraščaja, deca in vojaštva, za prihod od 15. do 18. junija, za povratek pa od 18. do 21. junija. Legitimacije za medzletne tekme in glavne zletne dneve veljajo za prihod od 21. do 29. junija, za povratek pa od 25. junija do 10. julija.

Legitimacije za dva poljubna izleta po glavnih zletnih dneh pa bo izdajal zletni odbor kasneje. S takimi legitimacijami bodo imeli lastniki polovično vožnjo.

Vaje jahalnega odseka mariborske sokolske župe. Vaje jahalnega odseka bodo odslej naprej za mlajše člane in naraščaj vsa torek in petek od pol 6. do pol 7. ure, za starejše in izvežbane čla-

ne pa vsak ponedeljek, sredo in petek od pol 7. do pol 8. ure v arteljejski vojašnici. Članstvo in naraščaj, ki želi sodelovati v jahalnem odseku naj se prijavijo še ta teden, ker se vodstvo odseka na poznejše prijave ne bo moglo ozirati. K vajam prihajajte vsi redno in točno!

Sport

Prvenstvo klubov izven lige

Včeraj dopoldne je bila v Beogradu važna konferenca, na kateri se je rešil način tekmovanja v A in B pasu. Kakor znano, pride zmagovalci iz A in B pasa v nacionalno ligo, dočim zadnji trije plasirani klubi to leto izpadejo.

A pas ima tale razpored podzvez:

1. Južni kup igrata po 2 prva kluba podzvez: Skopje, Niš in Kragujevac. Oni izločujejo 1 klub za nadaljno tekmovanje. Ta klub dobiva svojega nadaljnega nasprotnika na sledeči način:

2. Zmagovalec iz tekem (zmiraj se igra dvojni kup sistem) prvak Beograda proti prvaku Novega Sada igra kvalifikacijski tekmi s prvakom Vel. Bečkereka. Zmagovalci iz teh tekem igrajo potem s

3. Saškom iz Sarajeva, ki čaka do sem svojega nasprotnika — prvaka iz Južnega kupa.

B pas ima naslednji razpored: a) Split - Maribor in b) Osijek-Subotica. Zmagovalec iz a-grupe igra proti Zagrebu in zmagovalec Osijek-Subotica igra z zmagovalcem a) — Zagreb finale za prvenstvo B pasa. Torej, zmagovalec iz tekme Osijek-Subotica pride direktno v finale, a zmagovalec iz finale pride kot predstavnik B pasa v nacionalno ligo.

SK Rapid:Čakovečki SK 6:5 (1:4). Prijateljska tekma, ki se je odigrala preteklo nedeljo v Čakovcu se je končala s pičlo zmago Mariborčanov v razmerju 6:5.

Crakowia ne pride! Poljski prvak Crakowia je odpovedal svojo turnejo po Jugoslaviji, ker pri ministristvu ne more dobiti dovoljenja za potne liste, poleg tega sta pa odpovedala tekmi Zagreb in Split.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo se nadaljuje že v četrtek, in sicer se srečajo v Zagrebu Gradjanski; BASK in v Beogradu Jugoslavija-Hajduk.

ISSK Maribor v Varaždinu. Na praznik 25. t. m. gostuje prvak LNP v Varaždinu ter bo odigral proti tamkajšnjemu Varaždinskemu sportnemu klubu prijateljsko tekmo.

Pražani radi obiskujejo kino.

Prago je mogoče s polno pravico imenovati »mesto kinematografov«. Na 900.000 prebivalcev pride za širšo javnost v pošte 118 kinematografov. V tej številki pa niso zapošadeni vojaški in šolski kinematografi. Večinoma kinematografov je zvočnih, največji med njimi pa je poletni kino Benátky, v katerem je 1200 sedežev. Najmodernejša in najlepša kinematografa v središču Prage sta »Feniks« in »Alfa«. Vsi praški kinematografi imajo skupno 60.000 sedežev in se z obiskom zelo pohvalijo kljub vsej krizi in tarnanju v javnosti.

Styriacus:

Mariborski drobiž iz leta 1848

Leto 1848 je ključ za vso našo politično zgodovino. V ilustracijo takratnih mariborskih razmer prinašamo danes nekaj momentov, katere bomo po možnosti ob priliki še nadaljevali.

Februarska revolucija v Parizu ni imela nobenega vpliva na vsakdanje razpoloženje mariborskega meščana. Ko pa so prišle prve vesti o marčni revoluciji na Dunaju, je prevzela mariborske meščane zaradi vedno se izpreminjajočih novic negotovost in razburjenost, ki je pretiravala vsa poročila o dogodkih v Gradcu ali na Dunaju. V soboto 18. marca se je po prihodu vlaka iz Gradca razširila na živem tedenskem sejmu novica, da so revolucionarji v Gradcu zaprli deželnega guvernerja, v Ljubljani ga pa celo ubili. Razburjenost so še dvigale vesti, da pride v Maribor krdele »demonkratov«, to je revolucionarnih demago-

gov, ki bodo organizirali revolucijo tudi v Mariboru. Kljub temu, da te vesti niso bile resnične in da je bilo mesto pred eventualno revolucijo zaščiten z bataljonom disciplinirane garnizije pehotnega polka št. 47, je vendar patriarhalni meščan gledal v bodočnost s tajinstvenim nezaupanjem, iz katerega pa ga je rešil še isti dan poziv mestnega magistrata, da meščani in uradniki po vzgledu narodnih straž na Dunaju in v Gradcu tudi v Mariboru ustanovijo novo mariborsko narodno stražo. Z vpisovanjem v narodno stražo so Mariborčani izvršili revolucijo, ki sicer v našem mestu ni imela drugih posledic, kakor da so redemptoristi v današnjem frančiškanskem samostanu zamenjali redovno obleko z obleko posvetnega duhovništva. Ker so bili redemptoristi v istem času opuščeni, so prestopili nekateri na razne župnije, administrator slovenske župnije Jožef Dornik pa je šel v pokoj, nakar je postal 19. marca upravitelj slovenske župnije Jožef Kostanjevec, ki je dotedaj bil pri mestni župniji.

Vsebinska mariborske revolucije je osta-

vili Slovenci velike nade, med zdravniki pa je bil med drugimi Anton Mally, ki nam je te dogodke ohranil v svoji rokopišni ostalin.

Ko je bila ustanovljena in organizirana narodna straža, je ta prevzela v mestu in okolici stražno službo, tako, da je mogel 17. aprila oditi bataljon mariborske garnizije na italijansko bojišče. Odhajajočo vojsko je narodna straža spremljala do prve poštne postaje, do Sevnice, kjer je mesto odhajajoče pogostilo z vinom in kruhom, meščanstvo pa se je od njih poslovilo z domoljubnimi govori.

Dne 30. aprila pa so Mariborčani z narodno stražo pozdravljali in gostili Tirolce pod vodstvom iz 1809 znanega p. Joahima Haspingerja. Ko so Italijani pozkušali vdreti iz Lombardije na Južno Tirolsko, je bilo na Tirolskem vpoklicano pod orožje vse moško prebivalstvo. Temu oklicu so se odzvali tudi Tirolci v Gradcu, med njimi mnogi dijaki, katere je vodil v domovino skozi Maribor tovariš A. Hoferja, pater J. Haspinger.

(Konec jutri.)

Spomini na „Zeleni kader“ v pohorskih gozdovih

Doživljaji vojvode pohorskih dezertirjev. Ob 15letnici četovanja.

17. Osvobodjenje.

Nekega deževnega oktoberskega dne sem po dolgem času obiskal spet Ruško koč. Dobri znanci so me z veseljem pozdravljali, saj so me že proglasili za mrtvega. Zlasti doma so bili v skrbeh, saj niti oni niso vedeli zame. Tudi tovariši so v veselju in slogi proslavljali svadenje in pričetek zopetnega skupnega četovanja.

»Ne bo treba več dolgo!« je menil ugledni Rušan, ki se je slučajno mudil pri Ruški koči. »Še nekaj tednov, pa ne bomo več pod cesarjem«, je dodal pomenljivo.

Patrolje so postajale vedno redkeje. Brez skrbi smo že lahko spali v Ruški koči. Časniki so poročali o napredovanju zavezniških armad v Srbiji in Franciji. V Mariboru so sestavljali Narodni svet. Dogodki so se vrstili nepričakovano hitro. Vojaki so se vračali kar samovoljno s front. Toraj — somišljeniki, sicer malo zapoznani... Avstrija je propadla!

Skratka: težko pričakovano osvobodjenje je prišlo in z njim konec našega trpljenja.

Iz Ruš sem dobil sporočilo, da se lahko brez skrbi vrnemo. Pri Arehu sem zbral še nekaj tovarišev, s katerimi sem lepega poznojesenskega dne zadnjič posetil centralo »Zelenega kadra« pod Peskom. Izpraznili smo skladišče, si razdelili orožje in med veselim ukanjem zažgali skrivališče, da ga ne bi iztaknili kakšni tolovaji. Veličastno so pokali skrivnostni oboji in samo stoletne smreke pohorskega pragozda so bile neme priče konca »Zelenega kadra«.

Na dan Vseh svetnikov leta 1918. sem se z nekaterimi tovariši prvič po dolgem času svobodno kretal po Rušah. »Živeli pohorski dezertirji! Živel zeleni kader!« so vzklikali prijatelji. Z jugoslovansko kokardo in klici smo manifestirali za srečnejšo bodočnost Slovencev v močni Jugoslaviji.

Maščevanje nad našimi neposrednimi tlačitelji, zasledovalci in mučitelji bi bilo kaj lahko. Zaradi veselja do svobode nismo vračali milo za drago.

Prevneti avstrijski orožniki so sami zapustili Ruše, dobro vedoč, da so

zanje tla prevročila. Samo eno povračilo smo si privoščili: najvnetejšemu zasledovalcu »Zelenega kadra« orož. postaje vodji smo ob priliki veselice pri Novaku zlili na glavo liter vina, ki nam ga je hotel darovati v znak sprave in — jugoslovanske vzajemnosti...

18. Za jugoslovanski Maribor!

Komaj smo si oddahnili od večletnega trpljenja, že nas je klicala dolžnost k novemu delu: usoda Maribora in Sp. Štajerske še ni bila trdno odločena. Nemški renegati so se šopirili in zahtevali pripadnost k nemškim pokrajinam. Še nadaljnega suženjstva nikakor ne smemo in ne moremo dopustiti predvsem mi, ki smo mnogo svojih sil žrtvovali za svobodo našega naroda takrat, ko smo bili v senci vislice neizbežno zapisani smrti. Samo srečnemu naključju moremo pripisati rešitev iz avstrijskih krempljev. In ob doseženi svobodi se naj udajamo na slepo bodočnosti?

Že nekaj dni po Vseh svetih sta oddrjala dva vozova narodnih Rušancev na pomoč ogroženemu Mariboru. Pod poveljstvom dr. Weixla smo čuvali topničarsko vojašnico. Ko je general Maister zbral dovolj mlajših letnikov, smo lahko odšli domov. Maribor so srečno oteli.

Naša naloga je bila rešena. Po dolgih letih smo se mogli vrniti k svoji domači

grudi. S splošno obnovo jo je bilo treba dvigniti na stopnjo gospodarskega razvoja svobodne domovine. Osvobođenju z ognjem in mečem mora slediti gospodarska svoboda v dobrobit vsakega zavednega Jugoslavana!

15 let je poteklo od časov »Zelenega kadra« na Pohorju! Bil je to sicer drobci, povsem brezpomemben in neopažen v borbi proti nam sovražni Avstriji, vendar bi mogel v ljubezni in pričakovanju svobodne Jugoslavije premakniti gore križev in težav. Podirali smo trilo stavbo, da si postavimo na novih temeljih lep, svoboden dom.

Dolga doba veselja, žrtev in prevar je za nami. Ni vse kot smo si želeli in sanjali. Mnogi tovariši spe že večno spanje pod pohorsko rušo, le maloštevilni obujajo v sreči in blagostanju spomine na prestano gorje širom pohorskih planin.

Časi se spreminjajo. Mladi rod prihaja za nami! Poklican je, da gradi sebi boljše in srečnejše čase, kakor smo jih dočakali vzlic neizmernim križem in težavam mi. Toda eno nas navdaja z veseljem in naj ostane tudi mladini kašipot v bodočnost: Nikdar več se ne povrnejo časi, ko smo bili Slovenci hlapci nemške gospode.

KONEC.

Ptuj

Strah pred konkurenco. Slično kakor svojčas tvrdki Bat'a v Mariboru, se je dogodilo tovarni »Petoviji« v Ptuj. Nekaj vročkovni ptujski čevljarji moister se ni mogel več obvladati in ne prenesti hude konkurence, ki jo dela ptujskim čevljarjem tovarna »Petovija« s svojimi lepimi čevlji v izložbah na Slovenskem trgu. Omenjeni čevljarji moister se je pojavil preteklo soboto ob opoldanskih urah pred navedeno trgovino in začel s kladivom razbijati po izložbenih šipah, da so bile šipe v hipu na kose. Močno zvenketanje je privabilo mnogo ljudi, ki so z raznimi dovtipi obsojali čevljarjevo vandalsko početje. Možakar se je pri tem delu znatno ranil na desni roki. Zasilno obvezali so ga na stražnici, kjer so mu tudi izprašali vest. Škoda je precejšnja, ker je ena teh šip velika in debela. Vročkovnež je menda hotel pokazati, da tudi ptujski čevljarji čutijo konkurenco in da znajo tudi oni razbijati šipe na izložbah. Epilog bo pred sodiščem.

Izginolega Janeza Vilčnika, pastirja, ki ga je, kar smo že poročali v sobotni številki, pogrešal njegov gospodar posestnik Majerič iz Velovlaka že od 12. maja in o katerem se je takoj sumilo, da je utonil v Pesnici, ker je njegov klobuk ležal na brvi, so v nedeljo, po 8dnevem iskanju našli in sicer 6 km nižje pred zapornicami Toplakovega mlina v Pacinju. Ker ima na obeh rokah prerezane žile, je zelo verjetno, da je skočil v samomorilnem namenu v vodo. O vzrokih, ki so komaj 18letnega mladeniča gnali v smrt, ni nič znanega.

Rano je začel. Za veletrgovca z deželnimi pridelki se je izdajal 20letni posestniški sin J. B. iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju, čeprav je v resnici bil le neznan prekupčevalec; zato pa je imel

veliko pečatilo, ki je z velikimi črkami pričalo, da obstoja pri Sv. Lovrencu veletrgovina z deželnimi pridelki. Posrečilo se mu je na ta način oslepiti razne tvrdke za visoke vsote, pa še z raznimi tatvinami si je naprtil vest. Vse to je dovedlo do tega, da so ga izročili sodišču.

Iz policijske torbe. Radi postopanja in sumljivega izgleda je policija prišla in izročila sodišču nekega Rudolfa Stefančiča, 37 let starega in rojenega v Nabrežini, pristojnega v Sv. Jernej pri Krškem. — Iz istega razloga so zaprli trojico možkih, ki so se klatili po ptujski okolici.

Napad. V ponedeljek je ptujski rešilni avto pripeljal v bolnišnico težko ranjenega Janeza Novaka iz Koritnega pri Majšperku. Zabol ga je neki Alojz Mencinger v trebuh, da so mu kol izstopila čreva. Motiv temu strašnemu dejanju je baje staro sovraštvo, ki ga je Mencinger gojil proti Novaku. Novakovo stanje je zelo resno.

Zvočni kino. V sredo, 24. maja ob 8. uri in v četrtek, 25. maja, ob pol 7. in pol 9. uri predvaja ptujski zvočni kino zanimivi vojni film »Križarka Emdene«.

Nenavadno potovanje štorkeji.

Po vestih iz Carigrada je padlo v zadnjih snežnih viharjih v Anatoliji na zemljo večje število štorkeji ki so bile deloma mrtve, deloma pa so bile ranjene na nogah in perutih. Zanimivo je, da je več ponesrečenih štorkeji zablodilo na Turško celo iz Nemčije. Neka ranjena štorkeja, ki jo zdravijo v Afionu Karahisarju v Mali Aziji, ima na nogi prstan z napisom: »Zoološki vrt Helgoland. Pticija kletka 20-80-76«. Neka druga ponesrečena štorkeja nosi obroček z napisom »Breslau«. Neka tretja štorkeja je priletela v Malo Azijo iz Litve.

Spominjalte se CMD

2.000 delegatov iz 60 držav.

V Londonu bo pričela 12. junija zasedati svetovna gospodarska konferenca, ki ji bo prisostvovalo 2.000 delegatov iz 60 raznih držav. Zanimivo je, da je angleška vlada poverila organizacijo sprejema in nastanitve gostov avstrijskemu strokovnjaku Alfredu Hersleju, ki se je že večkrat sijajno izkazal v podobnih primerih. Hersle je znan strokovnjak za organiziranje velikih konferenc in kongresov. Z veliko spretnostjo in okusom zna izbirati dvorane, najemati hotele za delegacije, aranžirati bankete itd. Skrbeti mora tudi za najrazličnejše kuhinje, ker hočejo imeti delegati vsake države na takih velikih konferencah svojo narodno kuhinjo. Hersle je moral za bodočo londonsko svetovno gospodarsko konferenco angažirati japonske in kitajske kuharje, za delegate iz Afganistana pa je moral poiskati tudi posebne muslimanske kuharje. Zelo težko je bilo organizirati stanovanja. Hersle je malone obupal. Pomisliti je le treba, da kakega poloma bi moglo priti, če bi Japonci nastanili v boljšem hotelu, kakor kitajske ali pa obratno. Američani bi bili smrtno užaljeni, če bi ne dobil vsak delegat lastne sobe s kopalnico. Turki zahtevajo temne sobe, Skandinavci pa nasprotno svetle in solne. Delegacija neke južnoameriške države je brzojavila: »Zahtevamo sobe z razgledom na odprto morje...«

Žrtev svojega izuma.

Na letališču pri Londonu je padel na tla znani angleški letalec Lowe Wilde in obležal na mestu mrtve. Wilde je namreč startal z letalom, ki je imelo motorček le z 8 konjskimi silami in ga je zgradil sam. Aparat je v višini 130 metrov odpovedal in strmoglavil vertikalno na tla. Lowe Wilde je bil znan propagator brezmotornega jadralnega letenja.

Nerodne posledice premočnega smeja.

Pariški listi poročajo o grotesknem dogodku, ki se je pripetil v nekem majhnem pariškem gledališču. Predstavi neke zelo posrečene komedije je prisostvoval tudi neki gospod Breteuil, ki se je smejal tako prisrčno, da se je podrl pod njim sedež in je Breteuil padel na tla. Pri tem je poškodoval še dva sosednja sedeža. Nastal je škandal, občinstvo je vpilo in se smejalo tako, da se je morala prižgati luč in predstava prekiniti. Gospoda Breteuila je policija s silo odstranila iz gledališča. Pri padcu s polomljenega stola pa si je Breteuil raztrgal obleko in je zahteval, da mu gledališka uprava povrne škodo. Gledališki ravnatelj pa je nasprotno zahteval od njega odškodnino za polomljene stole in prekinitve predstave. Sodisce je obe stranki opustilo z motivacijo, da je ravnatelj gledališča lahko ponosen na sijajni uspeh komedije, ki jo je uprizorjal in pri kateri so se morali ljudje tako smejati, dočim Breteuil tudi ne more zahtevati odškodnine od gledališča, ker to pač ni bilo krivo, da se je smejal tako divje, da se je podrl sedež pod njim.

Samomor štiriletnega otroka.

V družini draguljarja Teruzzija v Firenci je bil 4letni sinček, ki je bil sicer zelo priden in poslušen otrok, pri obedu pokaran, ker ni hotel jesti. Otroka je karanje tako razžalostilo, da je odšel na podstrežje in se obesil. Zvečer so ga našli detektivi, ki jih je oče poklical na pomoč, že mrtvega na vrvi.

Na Daljnem Vzhodu divja tifus.

Na ozemlju zahodno od Bajkalskega jezera razstaja strašna epidemija tifusa, ki je zahtevala doslej že nad 800 žrtev. Mandžurske oblasti so napravile na sibirsko-mandžurski obmejni postaji Mandžul veliko karantensko taborišče, da bi tako zaustavile epidemijo in njeno razširjenje na druge pokrajine.

Mali oglasi

Razno

DNEVNO SVEŽI JOGHURT na debelo, na drobno. Mlekarna Bernhard, Aleksandrova cesta 51. Koroška cesta 10. 1668

Posolilo

KRATKOROČNO POSOJILO Din 300.000.— iščem proti sigurni vknjižbi na prvo mesto v Mariboru. Sprejem vložne knjižice denarnih zavodov v Mariboru: Mestne hranilnice, Spodnještajerske ljudske posojilnice ali Posojilnice Narodni dom. Posojilo vrnem v gotovini. Ponudbe na upravo Večernika pod »Vknjižba«. 1870

Prodaj

GOSTILNA v Mariboru na prodaj: Informacije daje Mestna hranilnica v Mariboru. 1867

GOSTILNO in 14 oravov posestva v Dravski dolini ugodno proda Posredovalec, Maribor, Frančiškanska ulica 21. 1868

Restavracija na prodaj

Radi boleznih prodam svojo restavracijo »Ruska Lira« v Beogradu, Dvorska ulica 11. Zelo dobro vpeljana. Najbolja domača in inozemska družba. Pet sob za restavracijo, krasen vrt, dvorane za svečanosti in separee. Stanovanje za gospodarja, 6 sob za osobe, dve kleti in perilnica. Informacije daje gospodar Marko Iv. Garapić. 1872

STARO, ZELO DOBRO VIOLINO

štiri četrtinsko, prodam. Naslov v upravi lista. 1866

SOKOLSKI KROJ in ovratnico iz jantaria, prodam poceni. Grajska stari-narna. 1869

Službo išče

ČEDNO. PRIDNO IN POŠTENO DEKLE.

išče službo sobarice ali podnatakarice v Ljubljani, Celju ali Zagrebu. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava »Večernika«, Maribor. 2000

POSTREZNICA

išče delo za celi dan. Naslov v upravi »Večernika«. 1861

ŠIVILJA,

pomočnica, išče mesto. Do-pise na upravo lista št. 1851.

Pouk

INSTRUKCIJE

daje brezposeln dipl. učitelj. Ponudbe na upravo lista pod »Dipl. učitelj«. 1616

PROFESOR POUČUJE

srednješolce za izpite (za maturo in popravne izpite). Naslov v upravi. 1790

Oglašajte!

VELEZANIMIVI ROMAN

PROKLETSTVO LJUBEZNI

DOBITE TUDI V UPRAVI JUTRA IN VEČERNIKA MARIBOR, GOSPOSKA UL. 11 CENA ZA OBA DELA 35 DIN